

Projekt: Dětský volnočasový klub „Skřítek“

Žadatel: Střední pedagogická škola a Střední zdravotnická škola, Krnov, příspěvková organizace, Jiráskova 1a, 794 01 Krnov

Jedná se o školní instituci s dlouhodobými zkušenostmi nejen v oblasti vzdělávání a práce s dětmi, ale také s tvorbou projektů, zaměřenými jak na vzdělávání vlastních dospělých, tak žáků. Výchovně vzdělávací proces směřuje k rozvoji odborných vědomostí i dovedností žáků - budoucích učitelů v MŠ, vychovatelů, pedagogů volného času včetně handicapovaných jedinců - na základě získávání poznatků z odborných předmětů, jako je pedagogika, psychologie, pedagogická praxe, výchovy a jejich disciplíny, speciální pedagogika aj. Subjekt nyní působí i v rámci komunitního plánování jako poskytovatel návazných služeb, které zahrnují nabídku podpůrných aktivit, jež sítí sociálních služeb vhodně doplňují. Jedná se např. o volnočasové aktivity, dobrovolnictví apod.

Místo realizace projektu: Domov mládeže při SPgŠ a SZŠ, Hlubčická ul. č. v Krnově

Domov mládeže zaručuje vhodné a bezpečné zázemí pro realizaci konkrétních aktivit s dětmi.

Garant projektu: Kamila Haničáková, Bc.

Koordinátoři projektu: Miroslava Macháčová
Věra Zahradníková

Ekonom projektu: Šárka Konečná

Partneři projektu: 4. Základní škola Krnov, Žižkova 3

Motto studentského týmu: „*Dělej, co můžeš, s tím, co máš, tam, kde jsi.*“ (T. Roosevelt)

Cíle dětského klubu v perspektivě realizátorů – studentů střední školy:

Musíte se stát „Skřítkem“, abyste mohli vstoupit do „světa dětí“ a dokázat jim porozumět. Dětství jako sociální instituce může být dospělými někdy značně omezováno. Děti jsou zvyklé, že vztah nás - „velkých dospělých“ k nim je často naplněn projevy moci, autority, poučováním, kritikou, a že prostor dospělých dominuje nad jejich prostorem, který čím dál víc obtížně hledají, a nad kterým mají čím dál menší kontrolu. Oč to pak mají náročnější ty děti, které nemají stejné příležitosti, šance a jejich přístup ke zdrojům, jež by rozvíjel jejich kulturní i sociální potenciál je značně omezen vlivem sociální situace v jejich rodinách. Chceme-li skutečně porozumět jejich světu a pomoci jim, nestačí přesvědčení, že víme, jak dětem rozumět, jednak proto, že se o tom učíme a že jsme kdysi byli děti, a že je vidíme tak často. Spoléhejme na jejich „moudrost“ a množství různých druhů informací, které nám chtějí sdělit a sdělují, třebaže jsou jejich limity omezeny.

Jako studentky Střední pedagogické školy a Střední zdravotnické školy máme **v rámci sociálně-preventivní mimoškolní aktivity** příležitost stát se kamarády, společníky i ochránci dětí v jejich světě, a to v nesmírně cenném životním období. V dětském klubu „Skřítek“

nabízíme dětem základních škol připravené aktivity, které vyplňují obsah jejich dětského poznávání, poskytují nové, atraktivní a bezpečné sociální prostředí, naslouchání tomu, co potřebují sdělit a příležitost posilovat sebeúctu, úspěch, najít duševní pohodu, hrát si a smát se. Usilujeme o to nabízet dětem nejen příležitosti k sebevyjádření, ale stát se potenciálním zdrojem v posilování jejich účasti při rozhodování se v záležitostech, které na ně mají vliv. Abychom to dokázali, musíme proniknout až do srdce dítěte. Přátelství se staršími kamarády je pro děti mladšího školního věku velmi důležité, protože jim nabízí jedinečnou příležitost využít a obohatit se z tohoto jednoznačně podpůrného vztahu. Vzájemné a pozitivní mezigenerační ovlivňování usnadňuje jejich učení, rozvíjí prosociální chování, respekt, důvěru, tvořící vztahy, učí vzájemně se vnímat jako „cenný zdroj“ a umožňuje dětem, aby se s námi cítily dobře.

Jako žáci oborů s pedagogickým zaměřením máme dětem opravdu co nabídnout. Přejeme si stát se někým, kdo v očích malého dítěte může něco znamenat a oplývá určitou kouzelnou mocí. Učíme se o tom, že každé dítě s největší pravděpodobností napodobuje někoho s podobnými hodnotami, kdo je slušný, přívětivý, naslouchající. Stručně řečeno - bude se identifikovat s tím, kdo se mu „líbí“ a chce být jako on, což má významný ochranný aspekt.

Důležitým záměrem dětského klubu je společné, a smysluplné trávení volného času - který funguje jako prevence patologických jevů a pro některé cílové skupiny je plně dostačující - místo toho, abychom my všichni zúčastnění jen pasivně konzumovali často nesmyslnou zábavu a nudili se. Společně si můžeme osvojit různé strategie, jež rozvíjejí pozitivní postoje a vzory prosociálního chování, a které, jak bylo prokázáno, působí jako vysoce protektivní faktory.

Výraznou oporou je nám odborná i partnerská pomoc pedagogů a finanční zajištění činností prostřednictvím dotačního programu Města Krnov na podpory prevence a zájmové činnosti, stejně tak i dary sponzorů, kterými jsou Moderní škola, Kofola, Dalkia a GTS CZECH, s.r.o.

„Naučila jsem se jednu věc a tou je přestat se starat o hloupé věci. Prožít studentské roky neaktivně, bez nějakého hlubšího smyslu - je zmar! Jsou věci, které jsou samy o sobě dobré. Jedněmi z nich jsou děti a jejich úžasná fantazie. Cítím se hodně užitečná,“ popisuje své působení v klubu studentka Lucie Kadulová.

Výraznou oporou je nám odborná i partnerská pomoc pedagogů a finanční zajištění činností prostřednictvím dotačního programu Města Krnov na podpory prevence a zájmové činnosti, stejně tak i dary sponzorů, kterými jsou Moderní škola, Kofola, Dalkia a GTS CZECH, s.r.o.

Cílová skupina: žáci ŽŠ ve věku 12- 15 let ohrožené sociálním vyloučením (skupina 15 dětí)
žáci SŠ ve věku 15 - 19 let ubytovaní v domově mládeže

Trvání projektu: 1. období: leden – červen 2014 (1x týdně, každé druhé úterý)

2. období: září 2014 (nyní již každé úterý) - trvá dosud

Dosavadní přínos a význam projektu, včetně realizace letního příměstského tábora,

konkrétní dopady na cílovou skupinu:

• Pro nás studenty bylo vytvoření a realizace dětského klubu Skřítek jednoznačně naší neúspěšnější aktivitou. **Rozhodnutí vytvořit dětský klub se zakládalo na našem subjektivním vnímání, že může zahrnovat takovou formu působení, která není ve městě uskutečňována. Vytváří pro děti příležitost realizovat se v prostředí, které může eliminovat jejich znevýhodnění dané sociálními podmínkami, ve kterých se ve své životní etapě nacházejí.**

• V jeho průběhu jsme zaznamenali až překvapivý zájem ze strany rodinných příslušníků i krnovské veřejnosti. Bohužel kapacita klubu i naše možnosti nemohou uspokojit zájem ze strany dalších zájemců. I v současné době jeví o náš klub zájem další rodiny s dětmi.

• Rodinní příslušníci nejvíce oceňují to, že se dětem v klubu líbí a docházejí k nám ve stále stejném počtu vždy velmi nadšeně a rádi. Přijímají, že jsou děti v malém kolektivu, kde se jim můžeme plně věnovat. Právě to, že máme na děti čas, je významným aspektem našeho působení. Děti ho totiž potřebují k tomu, aby nám mohli v klidu vysvětlit a zprostředkovat své problémy, které je trápí, svou osobní situaci a společně jsme mohli najít řešení jejich potíží. Právě pro děti, které mají problémy, je prospěšné, když zjišťují, že se snažíme porozumět jejich situaci.

• Pro některé děti je značně obtížné se svěřit, otevřít se. Jsou tiché, bojácné, málo hovoří, nechtějí si společně hrát, ale přejí si aktivitu jen tak sledovat, obávají se, že by ostatní děti mohly odhalit jejich slabé stránky a snaží se udržovat si odstup. S posměchem dětí mají své zkušenosti. Snažíme se je podporovat, posilovat a učit, že se na nás mohou spolehnout, a že nám mohou důvěřovat.

• Pozitivní vliv projektu vidíme i v tom, že získáváme nové informace o sociálním znevýhodnění a jeho dopadech na děti a jejich rodiny, o jejich potřebách. Vedou k empatickému porozumění a pochopení životních podmínek, ve kterých tyto děti vyrůstají.

• V průběhu projektu se ukázalo, že se nedá oddělovat sociální situace rodin od zájmových aktivit s dětmi. Náš projekt začal mít i sociální aspekty. Vytvořil prostor pro seznámení se a spolupráci s rodiči či příbuznými dětí (zhotovují a připravují dětem pomůcky, kostýmy, připravují dětem pohoštění, rádi si s námi povídají atd.) Pochvalují si možnost setkávat se takto neformálně, kdy jsou mnohem otevřenější i v komunikaci o vlastních dětech, která není zatížena negativními tématy a problémy, které je trápí.

• Vnímáme citlivě, kolik různých příčin, které na sebe vzájemně působí, mohou děti znevýhodňovat a odcizovat na tolika různých úrovních, a jak ovlivňují jejich duševní pohodu. Vyzdvihujeme, jak přes všechna omezení a limity přesto děti dokáží vnímat i naše problémy, které se samozřejmě nevyhýbají ani nám studentům (adaptační problémy u studentek prvního ročníku, spojené se vstupem do nového prostředí, vytváření zcela nových sociálních kontaktů, stesk po rodině, nový způsob přípravy do školy, zvládání běžného života v novém městě bez rodiny atd.). Nabízejí nám svou citlivou pomoc „Skřítků“, která je neocenitelná. Snažíme se dětem maximálně pomáhat. Většina z nás i z našich

spolužáků má ještě malé sourozence a tak můžeme „Skřítkům“ poskytnou kvalitní dětské oblečení, obuv, hračky, pomůcky do školy atp.

- Projekt a hlavně „Skřítkci“ vnáší do domova mládeže specifickou atmosféru i komplexní průběžný způsob práce, který život nás všech ubytovaných značně zaktivizoval. Přitom se ukazuje, že tento způsob realizování takto prospěšné aktivity může být použitelný v jakémkoliv dalším domově mládeže. Je ověřen, funguje!

- Pozitivní dopad aktivit na děti byl patrný za krátkou dobu po tom, co děti začaly klub navštěvovat. Jako smysluplné se ukázaly být ty aktivity, které probíhají na prožitkovém a emocionálním základě, který je našim „Skřítkům“ velmi blízký - rozvíjíme pozitivní emoce jako jsou štěstí, radost, spokojenost a klid. Naučil nás pracovat ve tvůrčích skupinách, což vede ke vzájemnému tolerování, k respektu, naslouchání potřeb druhého, společnému rozhodování a v neposlední řadě také ke společné zodpovědnosti.

- Děti nejvíce oceňují to, že se s námi naučí vždy něčemu novému, co mohou uplatnit ve škole, doma i při rozvíjení vztahů se svými vrstevníky, což posiluje jejich sebevědomí. Získávají tak potřebné kompetence, které jim jinde pomáhají zažít úspěch a ocenění.

- Používáme proto co nejčastěji humor, abychom se všichni společně cítili dobře. Zavedli jsme společný „rituál“: když se někdo z nás bude cítit opravdu špatně, bude sám a bude mu smutno, když bude plakat - vzpomene si - a napíše krásný příběh nebo pohádku. Příběhů máme hodně... Společně s dětmi jsme se rozhodli, že napíšeme knížku O Skřítkování, plnou pohádek, příběhů a doporučených aktivit, které mohou využít třeba jiní „Skřítkci“.... v jiných městech...

- Díky plánovaným akcím a výletům se s námi „Skřítkci“ dostávají do nových prostředí a situací, které by jinak neměly možnost navštívit a zažít: kouzelnou výstavu v Linhartovském zámku, prožít rytířské klání na zřícenině hradu Fulštejn, chytat ryby v Bohušovském rybníku, projet se parním vláčkem po Osoblažsku, prohlédnout si na krnovském letišti hangár s letadly a usednout do sportovního kluzáku, navštívit domácí zvířecí farmu Kolenských, pouštět draky, připravovat dramatická vystoupení pro seniory, společně slavit narozeniny, zažít fantastickou jízdu na „chopru“, vyrábět dárečky pro své nejbližší, stát se zahradníky, kuchaříky, kteří umí připravit bramborové placky, jahodový koláč, chutné a rychlé pomazánky, prožít si veselý „Indiánský den“, strávit dopoledne s krnovskými hasiči, naučit se nové hry (našich rodičů a prarodičů), společně se Skřítky připravit, vytvořit, realizovat a prezentovat na krnovském náměstí v rámci Dne zdraví a sociálních služeb „Dětský svět“, realizovat letní dětský příměstský tábor s podtitulem „Podivuhodná dobrodružství“, najít skutečný poklad a objevit „Lesního skřítku“, který od té doby žije na zahradě našeho domova a starají se o něj děti i ubytované studentky atd.**

- Také my studenti se těšíme a máme dobrý pocit z našeho působení. Snažíme se být lepší. Myslíme si, že volný čas je prostorem, ve kterém se předpokládá, že by měl mladý člověk získávat dovednosti v sociálních interakcích nezávisle na škole.

- Přínosem jsou průběžné pracovní „diskuse“ projektového týmu a krátká proškolení, která dávají prostor k přemýšlení a hledání nových možností, jak s dětmi pracovat. Tyto zkušenosti si přenášíme i do svého dalšího působení: do školní praxe, do práce v zájmových organizacích v místech svého bydliště. Zde všude využíváme činnosti, které jsme si právě prostřednictvím projektových aktivit ověřily, že jsou u dětí úspěšné. Určitě jsme inspirovaly naše spolužačky, které nás následují v obdobných aktivitách. V rámci Dobrovolnictví docházejí za seniory, hrají si s dětmi v dětské herně ve středisku Benjamín, pracují s klienty zařízení Harmonie v sociálně terapeutických dílnách a

společně s pedagogy se pak všichni účastníme vzdělávacích kurzů Slezské diakonie („Krizové situace a komunikace v rodině“, „Problémové situace spojené se školní docházkou a šikanou“). Realizovali jsme mezi občany úžasnou veřejnou anketu „Jaké je povědomí Krnovanů o sociálních službách? Co ví o Dni zdraví a sociálních služeb?“ v rámci aktivity dětského klubu „Je dobře se ptát“, které nám rozšířili znalosti o plánování sociálních služeb (pro nás, studenty sociální péče to byla výborná zkušenost), a díky kterým jsme potkali příjemné, ochotné a velmi komunikativní krnovské občany.

Hodnocení projektu v perspektivě pedagogů:

Konstruktivní organizované aktivity jsou považovány za dobré využití času mladého člověka, protože vytvářejí předpoklady pro pozitivní ovlivňování jeho dalšího vývoje. Jsou nástrojem, který poskytuje cenné příležitosti ke včleňování se do místní komunity, získávání specifických kulturních, sociálních a intelektuálních znalostí a dovedností, spolu s možností vytvářet si podpůrných sociálních sítí s vrstevníky i dospělými. Vyžadují však koncentraci i vnitřní motivaci, intenzivní zapojení „rozumu i srdce“, což vede k novým způsobům reagování a chování a vytváří lepší předpoklady pro adaptaci do profesního života, ale také přispívají k rozvoji místního kulturního a společenského života. Právem patří do společností uznávaných a hodnotných aktivit, které si zaslouží, aby námi dospělými byly respektovány a podporovány.

Smysluplné **mimoškolní aktivity** jsou ty, které **mají za cíl pomáhat dítěti i mladému člověku** v jeho vývoji tím, že **mu umožňují řešit rizikové nebo posilovat ochranné faktory. Efektivní prevence přináší poměrně brzy zpětnou vazbu, kdy z ní zúčastnění těží**, protože jim dobré sociální schopnosti pomáhají pochopit, jak se mají chovat. **Podporuje úspěšnost ve škole, pozitivní přijetí ve školním kolektivu, rozvoj komunikace, ochranu před šikanou, vyloučením, bezpečné a respektující školní prostředí, odolávání stresům a obavám, snižování agrese** a další.

Děti i mládež se špatnými sociálními dovednostmi jsou více náchylní k impulsivnímu jednání, což může vést zvláště v období dospívání a rané dospělosti k problémovému chování, často s prvky sociálně deviantního chování (agrese, problémy s vrstevníky, poruchy pozornosti, sklony k alkoholismu, špatná příprava do školy a záškoláctví, drogy a závislosti, bezohledná jízda autem, nedostatečné ukotvení na dospělé, odcizení ve svých vlastních rodinách atd.)

a v tomto ohledu mají tendenci být k rizikům nejvíce náchylní. Jejich osvojení je může chránit před celou řadou problémů.

Nástrojů prevence je nedostatek a ty dostupné mívají často krátkodobý, mnohdy demotivující účinek. Které ochranné procesy před riziky jsou tedy účinné? Děti i mladí lidé mohou stavět jen na tom, co bylo založeno v počátcích jejich života. Schopnost reagovat na nové a ohrožující situace a odolávat jim souvisí s jejich dřívějšími zkušenostmi. Odolnost překonávat překážky je rozhodující vůči sociálnímu vyloučení. Čím více času budou děti a mládež trávit neformálním učením a procvičováním sociálních dovedností, tím větší je pravděpodobnost, že je budou skutečně používat jak ve škole, tak i za jejich dveřmi.

V dětském klubu pracují studenti, kteří jsou přesvědčeni „**o smyslu projektu**“, očekávají, že je obohatí, jsou kreativní a realizují se s poměrně s vysokým nasazením. Funguje mezi nimi výborná spolupráce, na pravidelných schůzkách řeší celou řadu věcí. Podle nich je projekt

stmelil, působením projektu se projevuje kooperace mezi mladšími a staršími žáky. Je způsobena společnou prací, společnými aktivitami i již nastaveným systémem práce.

Společná vize:

Studentský projektový tým bude v posilování a podpoře „Skřítků“ pokračovat i nadále, a to formou působení, která se pro obě cílové skupiny ukázala být skutečně prospěšná. Naším záměrem je začít vytvářet soubor aktivit i poznatků, který může vnést nové světlo na přínosy a rozměr tohoto vzájemného mezigeneračního ovlivňování.

V letních měsících plánujeme zrealizovat letní příměstský tábor, který vhodně doplňuje naše cíle (důvěra, poznávání se, spoluúčast sourozenců, rodinných příslušníků, větší časový prostor na aktivity aj.).

Důležitým záměrem veškerých našich aktivit zůstává citlivý přístup k dětem, jejich věku, schopnostem, ale také omezením a limitům, jež nemohou ovlivnit.

Seznam členek projektového týmu:

- 1. Kadulová Lucie**
- 2. Mžourková Kamila**
- 3. Víchová Michela**
- 4. Vitásková Gabriela**
- 5. Komárková Nela**
- 6. Erbesová Vendula**
- 7. Foralová Kristýna**
- 8. Petrášová Markéta**